

Təsdiq edirəm:

**Beynəlxalq münasibətlər və
regionşünaslıq fakültəsinin dekanı:**
_____ **prof. İ.Kazımbəyli**

**BAKALAVRIAT SƏVİYYƏSİNİN (ƏSAS (BAZA) ALI TƏHSİLİNİN)
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ VƏ KOMPETENSİYA PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050201 Beynəlxalq münasibətlər

Təhsil Programı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Programı və hər fənn üzrə gözlənilən təlim nəticələrini müəyyən etməlidir.

Təhsil Programının təlim nəticələri (PTN)

PTN 1. Yüksək yaradıcı və tənqidi təfəkkürə, vətənpərvərliyə, geniş erudisiyaya, sosial-siyasi məsuliyyətə, yazılı və şifahi nitq vərdişlərinə, liderlik qabiliyyətinə yiyələnir, bir neçə xarici dildən sərbəst istifadə etməyi bacarır.

PTN 2. Fiziki və mədəni-coğrafi amillərin daxili və xarici siyasi proseslərə təsirini, onlar arasında qarşılıqlı əlaqəni və asılılığı müəyyən edə bilir; bu amillərin münacişələrin, mədəni-sosial proseslərin inkişafında rolunu təhlil etməyi bacarır.

PTN 3. Müasir beynəlxalq münasibətlərdə baş verən hadisə, proses və təzahürləri təhlil edərkən bu sahədə öyrəndiyi tarixi biliklərdən istifadə etməyi bacarır; müasir siyasi proseslərlə bağlı irəli sürdüyü fikirləri arqumentləşdirmək üçün beynəlxalq münasibətlər tarixindən mənimsədiyi biliklərdən istifadə etməyi bacarır.

PTN 4. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemini, siyasi sistemləri, siyasi rejimləri, siyasi partiyaları, dövlət hakimiyyət orqanlarının fəaliyyətini, müxtəlif ölkələrin siyasi sistemlərini müqayisəli əsasda təhlil etməyi, bu məqsədlə siyasi təlimlərdən, nəzəriyyələrdən istifadə etməyi bacarır.

PTN 5. Çağdaş beynəlxalq siyasi prosesləri və siyasi institutların fəaliyyətini qiymətləndirmək, habelə mühakimələr və proqnozlar irəli sürmək bacarığına; Dünyanın müxtəlif regionlarında reallaşan integrasiya proseslərini müqayisəli əsasda tənqidi təhlil edərək, əsas problemləri müəyyən etməyi və bütövləkdə integrasiya proseslərinin inkişaf perspektivlərinə dair proqnozlar irəli sürməyi bacarır.

PTN 6. Müasir beynəlxalq münasibətlərin əsas problemlərini və çağırışları nəzəri təhlil etməyi bacarmaq; Münacişələrə(xüsusilə daxili münacişələrə) dair müasir nəzəriyyələri praktik situasiyaların üzərində tətbiq edə bilmək; Münacişələrin həllinə dair yanaşmaların, siyasi, hüquqi, hərbi və digər vasitələrin konkret münacişələrin həllində səmərəliliyini müəyyən etməyi bacarır.

PTN 7. Xarici siyasət sahəsində qərarların qəbul edilməsi və onların reallaşdırılması prosesini, dövlətlərin xarici siyasət kursunu tənqidi təhlil etməyi, xarici siyasətə dair nəzəriyyələrdən müxtəlif dövlətlərin xarici siyasət kursunun proqnozlaşdırılması prosesində istifadə etməyi bacarır.

PTN 8. Beynəlxalq münasibətlərdə hadisə və prosesləri kəmiyyət və keyfiyyət metodlarından istifadə edərək tədqiq etmək səriştəsinə, beynəlxalq münasibətlərin əsas elmi nəzəriyyə və yanaşmalarını praktik situasiyalar üzərində tətbiq etməyi bacarır; Müasir beynəlxalq münasibətlərin əsas problemlərini və çağırışları nəzəri təhlil etməyi bacarır.

PTN 9. Təhlükəsizliklə bağlı müasir nəzəri-konseptual yanaşmaları konkret praktik situasiyaların təhlilində tətbiq edir; aparıcı dövlətlərin milli təhlükəsizlik konsepsiyalarını və siyasətlərini tənqidi təhlil edərək müxtəlif meyarlar əsasında ümumiləşdirməyi və qiymətləndirməyi bacarır; Qlobal strateji təhlükəsizlik, regional və transmilli təhlükəsizlik problemlərinin yaranma səbəblərini təhlil etməyi və onların həlli yollarına dair mülahizələr irəli sürməyi bacarır.

PTN 10. Azərbaycanın xarici siyasətinin konseptual əsaslarını, prioritetlərini və istiqamətlərini izah etməyi və əsaslandırmağı bacarır, bu sahədə dərin təhlillər aparmaq səriştəsi var; bütün diplomatik sənədləri tərtib və icra etmək, diplomatik sahədə fəaliyyət göstərmək üçün zəruri beynəlxalq sənədləri və normaları tətbiq etmək bacarıqları var; ölkə xaricində diplomatik strukturların işini təşkil etmək və idarə etməyi bacarır.

PTN 11. Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizlik mühiti, əsas təhdidlər və onlara qarşı mübarizəyə dair sistemli bilikləri formalaşdırılıb; türkçülük ideologiyasının Azərbaycanın müasir xarici siyasətinə təsirlərini ölçməyi və Azərbaycançılıq ideologiyasında yerini və əhəmiyyətini müəyyən etməyi bacarır; Türk xalqlarının müasir problemləri, xüsusilə siyasi, etno-mədəni təzyiqlərə məruz qalmasına dair tədqiqat aparmağı və əldə etdiyi nəticələri təqdim etməyi bacarır; Azərbaycan Respublikasının Milli Təhlükəsizliyinə konseptual və hüquqi əsaslarını təhlil edərək onun tətbiq olunduğu mühiti izah etməyi bacarır.

PTN 12. Beynəlxalq və dövlətdaxili hüququn qarşılıqlı əlaqələrinin əsas xüsusiyyətlərini, beynəlxalq təşkilatların və beynəlxalq müqavilələrin milli hüquqa tətbiqetmə üçün əhəmiyyətini bilmək, nəhayət beynəlxalq hüququn ayrı-ayrı sahələrinin əhəmiyyətindən və əsas xüsusiyyətlərindən istifadə etməklə,

Azərbaycan Respublikası dövlətdaxili qanunvericiliyinin müxtəlif sferalarda inkişaf etdirilməsini əsaslandırmaq bacarığına malikdir.

PTN 13. İqtisadi nəzəriyyənin, mikro və makro iqtisadiyyatın əsaslarını, Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər üzrə anlayışları bilmək, müxtəlif ölkələrin iqtisadiyyatını müqayisəli şəkildə təhlil etməyi bacarmaq, beynəlxalq biznes, beynəlxalq ticarət, tədiyə balansı və beynəlxalq maliyyə ilə bağlı anlayışları dərinlən bilmək, müxtəlif milli iqtisadiyyatlar arasındakı qarşılıqlı münasibətlər, onların beynəlxalq iqtisadiyyatdakı rolu, təkamülü və nəticələri haqqında biliklərə sahib olmaq, dövlət və özəl sektor tərəfindən həyata keçirilən beynəlxalq iqtisadi münasibətlərdə optimal qərar qəbul etmək prosesini və metodlarını bilmək, iqtisadi diplomatiya yolu ilə bazar payını artırmaq və riskləri azaltmaq istiqamətində təkliflər hazırlamağı bacarır;

PTN 14. Strateji məqsədlərin düzgün formalaşdırması, strategiyanın hazırlanması prosesində vəziyyətin analizini aparmağı bacarır; İnformasiya və psixoloji savaşı şəraitində müəyyən olunmuş strateji idarəetmə vəzifələrini icra etməyi bacarır; Siyasət, sosial və iqtisadi sahələrdə strateji idarəetməni həyata keçirməyi bacarır.

Fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)

“Azərbaycan tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1.** Azərbaycanın dünyanın ən qədim yaşayış məskənlərindən, ilk sivilizasiya məkanlarından biri olmasını müəyyən etməyi bacarır.
- FTN 2.** Azərbaycanın müxtəlif dövrlərdə dövlətçiliyinin təşəkkülü şəraitini, siyasi, beynəlxalq amilləri təhlil etməyi bacarır.
- FTN 3.** Azərbaycanda milli-dövlətin təşəkkülü, formalaşmasında ideoloji, iqtisadi və mədəni amillərin rolunu təhlil etməyi bacarır; azərbaycançılıq ideologiyasını dərk edir.
- FTN 4.** Müxtəlif dövrlərdə Azərbaycan dövlətçiliyinin zəifləməsinə təsir göstərmiş xarici və daxili amilləri təhlil etməyi və ümumiləşdirməyi bacarır.
- FTN 5.** Azərbaycan dövlətinin müasir dünyada yeri və rolunu sistemli şəkildə öyrənmək.
- FTN 6.** Azərbaycan tarixinin inkişafının tarixi təcrübəsindən düzgün nəticələr çıxarmağı bilmək.
- FTN 7.** Müasir mərhələdə Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsini şərtləndirən amilləri, şəxsiyyətin rolunu təhlil və müəyyən etməyi bacarır.

“Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1.** Qloballaşma şəraitində Azərbaycan dili və ona göstərilən dövlət qayğısı ilə bağlı məlumatlara yiyələnmək. Dövlət dili haqqında fərman və sərəncamlar, “Ulu öndər Heydər Əliyev və Azərbaycan dili” mövzusunda təqdimatlar hazırlamağı öyrənmək; “Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya” fənninin məqsəd və vəzifələrini bilmək. Kommunikaşyanın forma və funksiyaları, kommunikasiya səviyyələri barədə biliklərə sahib çıxmaq.
- FTN 2.** Akademik kommunikasiya prosesində köməkçi nitq hissələrinin rolunun nədən ibarət olduğunu mənimsəmək; şifahi və yazılı kommunikasiyalar, habelə nitqə verilən tələblər: nitqin düzgünlüyü, dəqiqliyi, aydınlığı, səlisliyi, təmizliyi, yığcamlığı, sadəliyi, zənginliyi, rəhbərliyi və digər önəmli məsələlərin rolunu müasir tələblər səviyyəsində öyrənmək.
- FTN 3.** Kommunikaşya ritorikasının nədən ibarət olduğunu, ədəbi dilin üslublarını, Azərbaycan ədəbi dilinin aktiv və passiv leksikasını bilmək. Ədəbi dil və kommunikativlik, kommunikativliyin növləri, kommunikativlikdə rəhbər və kommunikativ strategiya və yaradıcılıq texnologiyalarını mənimsəmək.
- FTN 4.** Dinləmə mədəniyyəti və dinləmənin kommunikaşya növü kimi mahiyyətini öyrənmək. Dinləmə və diqqət, dinləmə formaları, dinləmə bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinin önəmini qavramaq; kommunikaşya mədəniyyəti, danışq etikası və müraciət etikətləri barədə məlumatlara yiyələnmək; təşkil olunmuş nitqin (mühazirə, məruzə, çıxış, spontan nitq) özünəməxsusluğunu bilmək; şifahi şəkildə işgüzar kommunikaşya yaratmaq.
- FTN 5.** Müasir Azərbaycan dilinin işgüzar üslubu barədə məlumatları və qaydaları öyrənmək; İşgüzar kommunikaşyada məktubların rolu, elektron və onlayn kommunikaşyalar barədə biliklərini zənginləşdirmək; yazılı şəkildə işgüzar kommunikaşya yaratmaq.
- FTN 6.** Rəsmi-ışgüzar sənədləri dili barədə məlumatları öyrənmək; işgüzar kommunikaşyaların növləri və formaları, həmçinin dili və üslubu barədə məlumatlara yiyələnmək. İşgüzar kommunikaşyada Azərbaycan dilinin saflığının, orfoqrafiya qaydalarının və cümlə quruluşuna əməl olunmasının mahiyyətini öyrənmək. İşgüzar ritorika haqqında nəzəri və praktik çalışmalara sahib çıxmaq.
- FTN 7.** Azərbaycan dilində ixtisas üzrə yazılı və şifahi təqdimatlar hazırlamağı bacarmaq.

“Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

- FTN 1.** Yazılı və şifahi nitq prosesində xülasələşdirmək, parafraz etmək, sintez etmək kimi bacarıqlar nümayiş etdirmək.
- FTN 2.** Nisbətən mürəkkəb mətnləri oxuyub təhlil edə bilmək; dinlədiyi və oxuduğu mətnin (ixtisasına uyğun elmi, ictimai-siyasi və s.) icmalını təqdim edə bilmək.
- FTN 3.** Müəyyən edilmiş məqsədə uyğun yazı strategiyaları seçə bilmək; müxtəlif janrlarda yazı nümunələri nümayiş etdirmək; yazılı şəkildə işgüzar kommunikaşya yaratmağı bacarır.
- FTN 4.** Effektiv ünsiyyət yaratmaq üçün sual müdaxiləsi, empatik dinləmə, məlumatı dəqiqləşdirmə, məlumatı əlavə təfərrüatla zənginləşdirmə və s. kimi texnologiyalara yiyələnmək.
- FTN 5.** İxtisas sahəsi daxilində müzakirələrdə iştirak edə bilmək; şifahi şəkildə işgüzar kommunikaşya yaratmağı bacarır.
- FTN 6.** Öyrəndiyi dildə yazılı təqdimatlar hazırlamağı bacarır.

FTN 7. Konkret sual ətrafında rəbitəli, məntiqi və adekvat şifahi və yazılı mətn formalaşdırmaq.
“Siyasi coğrafiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Fiziki və mədəni-coğrafi amillərin siyasi proseslərə təsirini müəyyən etməyi və izləməyi bacarmaq.
FTN 2. Müasir siyasi proseslərə tarixən formalaşan coğrafi sərhədlərin təsirini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 3. Coğrafi biliklər və arqumentlər əsasında beynəlxalq siyasi prosesləri qiymətləndirmək səriştəsinə malik olmaq.
FTN 4. Dövlətlərin xarici siyasi davranışlarının coğrafi səbəblərini araşdırmağı və əsaslandırmağı bacarmaq.
FTN 5. Etnik, milli, dini və daxili siyasi proseslərin coğrafi səbəblərini və bağlılığını müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 6. Sərhədyanı və ərazi münaqişələri, habelə vətəndaş müharibələrinin coğrafi amillərlə əlaqəsini və bağlılığını aşkar etməyi bacarmaq.
“Beynəlxalq münasibətlər tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Beynəlxalq münasibətlər tarixi üzrə orijinal mənbələrlə/sənədlərlə işləməyi bacarmaq.
FTN 2. Beynəlxalq münasibətlər tarixinin inkişaf qanunauyğunluqları və əsas mərhələləri haqqında qazandığı sistemli bilikləri tətbiq etmək səriştəsinə malik olmaq.
FTN 3. Müxtəlif dövrlərdə mövcud olan xarici siyasət konsepsiyalarını, prinsipləri və doktrinaları müasir siyasi proseslərlə əlaqələndirməyi və bu əsasda ümumiləşmiş nəticələr çıxararaq hadisələrin inkişaf tendensiyaalarını müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 4. Beynəlxalq münasibətlər tarixinin müxtəlif hadisə və proseslərini müasir siyasi, mədəni proseslərlə əlaqələndirməyi və hadisə və proseslər arasında varisliyi izləməyi bacarmaq.
FTN 5. Beynəlxalq münasibətlər tarixindən əldə etdiyi biliklərdən metodoloji əsas kimi istifadə edərək digər sahələrdə tədqiqat aparmaq səriştəsinə malik olmaq.
FTN 6. Beynəlxalq münasibətlər tarixinin qlobal və regional sistemlərini müqayisə edərək, müasir beynəlxalq sistemin təkamülü kontekstində dünyanın perspektiv inkişafına dair sadə proqnozlar irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 7. Müasir münaqişələrin və böhranların tarixi səbəblərini müəyyən etməyi və izah etməyi bacarmaq.
“Türk xalqlarının müasir tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Türkçülük ideologiyasının müasir ideoloji savaşırlarda üstünlüklərini bilmək və siyasi hadisə və proseslərin izahında tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 2. Türkçülük ideologiyasının Azərbaycanın müasir xarici siyasətinə təsirlərini ölçməyi bacarmaq.
FTN 3. Türkçülüyn Azərbaycançılıq ideologiyasında yerini və əhəmiyyətini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 4. XX-XXI əsrlərdə türk xalqlarının tarixinin əsas inkişaf mərhələlərini, problemləri təhlil etməyi, bununla bağlı mühakimələr irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 5. Türk xalqları/dövlətləri birliyinin vacibliyini əsaslandırmağı və bu birliyin möhkəmləndirilməsinə, habelə perspektivlərinə dair aydın mülahizələr irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 6. Türkdilli dövlətlərin müasir siyasi sistemləri, inkişaf problemləri və xarici siyasətlərinə dair tədqiqat aparmağı və əldə etdiyi nəticələri təqdim etməyi bacarmaq.
FTN 7. Türk xalqlarının müasir problemləri, xüsusilə siyasi, etno-mədəni təzyiqlərə məruz qalmasına dair tədqiqat aparmağı və əldə etdiyi nəticələri təqdim etməyi bacarmaq.
“Siyasi fikir tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Müxtəlif tarixi dövrlərdə sosial-siyasi düşüncələrin təkamülünü, əsas konsepsiyaları müqayisə etməyi və müasir siyasi proseslərə təsiri kontekstində qiymətləndirməyi bacarmaq.
FTN 2. Müasir siyasi sistemin formalaşmasına təsir etmiş vacib elmi nəzəri təlimləri ilkin mənbədən oxumağı və təhlil etməyi bacarmaq.
FTN 3. Demokratiya, insan hüquqları və azadlıqları, hakimiyyətin bölünməsi, ədalət, nizam və d., müasir dövrdə aktual olan kateqoriyaların meydana çıxması, siyasi fikir tarixində inkişaf etdirilməsi, qərb və şərq siyasi fikrində bu kateqoriyalara baxışların təhlili əsasında siyasi proseslərə islahatçı və yenilikçi kimi yanaşmağı bacarmaq.
FTN 4. İctimai-siyasi institutların və proseslərin formalaşması və inkişafı haqqında qazandığı biliklər

əsasında peşə fəaliyyətində səmərəli qərarlar qəbul etmə səriştəsinə malik olmaq.
FTN 5. Xarici siyasi və daxili siyasi proseslərin təhlili üçün qazandığı bilikləri tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 6. Siyasi sahədə tədqiqat aparmaq və təhlil etmək üçün qazandığı metodoloji bilikləri tətbiq etməyi bacarmaq.
“Siyasət nəzəriyyəsi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Seçki prosesinin və siyasi hakimiyyətin formalaşmasını təhlil edərək onun demokratikliyi ölçmə səriştəsinə.
FTN 2. Siyasi proseslərdə iştirak etmək, liderlik və idarəetməyi bacarmaq.
FTN 3. İdeoloji və psixoloji hücumlara qarşı müqavimət göstərmək və ölkənin siyasi maraqlarını müdafiə etmək bacarığına.
FTN 4. Müasir politoloji konsepsiyaları və nəzəriyyələri mənimsəyərək siyasi prosesləri təhlil etmək və qiymətləndirməyi bacarmaq.
FTN 5. Siyasi prosesləri yönləndirməyi bacarmaq.
FTN 6. Siyasi sistemlər, siyasi rejimlər, siyasi partiyalar, ictimai hərəkətlər, siyasi ideologiya, siyasi psixologiya və siyasi mədəniyyət haqqında biliklərə əsaslanaraq siyasi sahədə tədqiqat aparmağı bacarmaq.
“Müqayisəli siyasi sistemlər” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Siyasi sistem nəzəriyyəsinə dair əsas yanaşmaları nəzərdən keçirərək, siyasi sistem, onun strukturu, əsas komponentləri haqqında əsaslı biliklərə yiyələnərək siyasi sistemlərin inkişafını proqnozlaşdırma bacarmaq.
FTN 2. Dünyanın müxtəlif ölkələrinin siyasi sistemlərini müqayisəli təhlil etmək və fərqli meyarlar əsasında ümumiləşmələr aparmağı bacarmaq.
FTN 3. Avropa, Amerika, Asiyaın aparıcı ölkələrinin siyasi sistemlərinin fəaliyyət mexanizmlərini və xüsusiyyətlərini öyrənərək, onların inkişaf meyillərini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 4. Müxtəlif dövlətlərdə qanunverici-icraedici hakimiyyətlər arasında qarşılıqlı münasibətlərin xüsusiyyətləri, müxtəlif siyasi rejimlərin spesifikasiyası, mərkəzi və yerli hakimiyyətlər arasında mövcud olan münasibətləri təhlil edərək konkret ölkədə demokratiyanın inkişaf səviyyəsini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 5. Müxtəlif dövlətlərin siyasi partiyaları, partiya və seçki sistemləri haqqında biliklərə əsaslanaraq bu sahədə müstəqil tədqiqat/araşdırma aparmağı bacarmaq.
FTN 6. Siyasi sistemlərin ideoloji əsaslarının və dəyərlər sisteminin dərinlən təhlili əsasında milli siyasi sistemin inkişafında faydalı olacaq təklif və tövsiyələri irəli sürməyi bacarmaq.
“Xarici siyasətin təhlili” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Xarici siyasətə dair sənədləri tərtib və icra etməyi bacarmır.
FTN 2. Xarici siyasət sahəsində qərar qəbulu bacarıqlarına malik olmaq.
FTN 3. Xarici siyasətə dair təhlillər və tədqiqatlar aparmaq, qiymətləndirmə və proqnoz verməyi bacarmaq.
FTN 4. Beynəlxalq münasibətlərdə aparıcı rol oynayan ölkələrin xarici siyasətinin formalaşması, qərar qəbulu və həyata keçirilməsi prosesini təhlil etmək və müxtəlif meyarlar əsasında ümumiləşdirməyi bacarmaq.
FTN 5. Xarici siyasi mühitin inkişaf və dəyişməsinə proqnozlaşdırmağı bacarmaq.
FTN 6. Xarici siyasətə dair elmi nəzəriyyələri və konsepsiyaları praktik situasiyalar üzrində tətbiq etməyi bacarmaq.
“Beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Beynəlxalq münasibətlərin əsas elmi nəzəriyyə və yanaşmalarını tənqidi təhlil edərək onlara dair müstəqil fikir bildirmək, mülahizələr/mühakimələr irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 2. Beynəlxalq münasibətlərin əsas elmi nəzəriyyə və yanaşmalarını praktik situasiyalar üzərində tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 3. Beynəlxalq münasibətlərdə hadisə və proseslərin inkişafını nəzəri qanunauyğunluqlar əsasında təhlil etməyi bacarmaq.
FTN 4. Müasir beynəlxalq münasibətlərin əsas problemlərini və çağırışları nəzəri təhlil etməyi bacarmaq.
FTN 5. Beynəlxalq münasibətlərə dair müxtəlif elmi nəzəriyyələrin və yanaşmaların müəlliflərinin əsərlərini ilkin mənbələrdən oxumaq və tənqidi təhlil etməyi bacarmaq.
FTN 6. Beynəlxalq münasibətlərdə baş verən hadisələri müstəqil olaraq təhlil etməyi bacarmaq.

“Müasir diplomatiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Bütün diplomatik sənədləri tərtib və icra etməyi bacarmaq.
FTN 2. Diplomatik danışıqları aparmaq üçün zəruri ünsiyyət normalarını və metodlarını ehtiva edən qabiliyyət və bacarıqlara malik olmaq.
FTN 3. Müasir diplomat üçün zəruri olan şəxsi və peşəkar keyfiyyətləri – vətənpərvərlik, geniş erudisiya, dürüstlük, intizam, etibarlılıq, gözəl nitq- özündə aşılmaq və formalaşdırmaq qabiliyyətinə malik olmaq.
FTN 4. Dünyanın aparıcı dövlətlərinin diplomatik/siyasi fəaliyyətini tənqidi təhlil etmək və onların təcrübəsindən peşəkar fəaliyyətində istifadə etməyi bacarmaq.
FTN 5. Ölkə xaricində diplomatik strukturların işini təşkil etmək və idarə etmək üçün zəruri bacarıqlara malik olmaq.
FTN 6. Diplomatik sahədə fəaliyyət göstərmək üçün zəruri beynəlxalq sənədləri və normaları tətbiq etməyi bacarmaq.
“Beynəlxalq təhlükəsizlik” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Beynəlxalq təhlükəsizlik problemlərinin və beynəlxalq təhlükəsizlik proseslərinin milli təhlükəsizliyə təsirlərini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 2. Qlobal strateji təhlükəsizlik, regional və transmilli təhlükəsizlik problemlərinin yaranma səbəblərini təhlil etməyi və onların həlli yollarına dair mülahizələr irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 3. Təhlükəsizliklə bağlı müasir nəzəri-konseptual yanaşmaları öyrənərək konkret praktik situasiyaların təhlilində tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 4. Dünyanın aparıcı dövlətlərinin milli təhlükəsizlik konsepsiyalarını/doktrinalarını və siyasətlərini tənqidi təhlil edərək müxtəlif meyarlar əsasında ümumiləşdirməyi və qiymətləndirməyi bacarmaq.
FTN 5. Beynəlxalq təhlükəsizlik mühitində baş verən dəyişikliklərin inkişaf meyillərini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 6. Beynəlxalq təhlükəsizlik strukturlarının və qurumlarının fəaliyyətini tənqidi təhlil edə biləcək və qiymətləndirməyi bacarmaq.
“İnteqrasiya prosesləri və beynəlxalq təşkilatlar” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İnteqrasiya nəzəriyyələrini təhlil edə bilir və müasir inteqrasiya birliklərinin təhlilində tətbiq etməyi bacarır.
FTN 2. Qlobal və regional beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətini öyrənərək çoxtərəfli əməkdaşlığın dərinləşdirilməsini və inteqrasiya mərhələsinə keçməsinə əngəlləyən səbəbləri müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 3. Dünyanın müxtəlif regionlarında reallaşan inteqrasiya proseslərini müqayisəli əsasda tənqidi təhlil edərək, əsas problemləri müəyyən etməyi və bütövləkdə inteqrasiya proseslərinin inkişaf perspektivlərinə dair proqnozlar irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 4. Beynəlxalq qeyri hökumət təşkilatlarının qlobal problemlərin həllində rolunu tənqidi təhlil etməyi bacarmaq.
FTN 5. BMT-nin və Avroatlantik strukturların fəaliyyətinin tənqidi təhlili əsasında milli inkişaf üçün potensial imkanları və çağırışları müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 6. İnteqrasiya prosesləri nəticəsində formalaşan qlobal cəmiyyətin yaratdığı imkanları və çağırışları müəyyən etməyi bacarmaq.
“Müasir münaqişələr və onların həlli” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Münaqişələrə(xüsusi ilə daxili münaqişələrə) dair müasir nəzəriyyələrini öyrənərək praktik situasiyaların üzərində tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 2. Münaqişələrin səbəblərini izah edə bilmək və onların növlərini, xüsusiyyətlərini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 3. Münaqişələrin beynəlxalq münasibətlər sisteminə təsirini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 4. Münaqişələrin həllinə dair yanaşmaları təhlil edərək, siyasi, hüquqi, hərbi və digər vasitələrin konkret münaqişələrin həllində səmərəliliyini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 5. Münaqişələrin tənzimlənməsi və həlli texnologiyalarının praktik tətbiqi hallarını təhlil edərək, onların səmərəliliyini müəyyən etməyi bacarmaq.
FTN 6. Müasir dövrdə vətəndaş müharibələrinin/münaqişələrin geniş yayılmasının beynəlxalq sistemin inkişaf xüsusiyyətləri ilə əsaslandırmağı bacarmaq.
“Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin konseptual əsaslarını, prioritetlərini və

istiqamətlərini izah etməyi və əsaslandırmağı bacarır, bu sahədə dərin təhlillər aparmaq səriştəsi var
FTN 2. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasət strukturlarını, qərar qəbulu və həyata keçirilmə mexanizmini təhlil edə bilmək və praktik nümunələr əsasında izah etməyi bacarmaq.
FTN 3. Azərbaycan Respublikasının müxtəlif dövlətlərlə siyasi- diplomatik, iqtisadi və mədəni sahələrdə ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərini tənqidi təhlil etmək və müxtəlif ölçülər əsasında qiymətləndirməyi bacarmaq.
FTN 4. Ermənistan Azərbaycan münaqişəsinə dair danışıqlar prosesinin mərhələləri, qəbul edilən sənədlərin və bəyannamələrin tənqidi təhlili və münaqişə ətrafında yaranmış siyasi-beynəlxalq siyasi vəziyyətin öyrənilməsi əsasında onun həlli perspektivlərinə dair proqnozlar irəli sürməyi bacarmaq.
FTN 5. Azərbaycanın dünyada güclənən mövqelərini elmi və siyasi cəhətdən izah etməyi bacarmaq.
FTN 6. Azərbaycan Respublikasının müxtəlif istiqamətlərdə və formalarda həyata keçirilən xarici siyasətinə dair sənədləri tənqidi təhlil etmək, xarici siyasətin səmərəliliyinin artırılmasına dair fikir və mülahizələr irəli sürməyi bacarmaq.
“Siyasi təhlil və tənqidi təfəkkür” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Müstəqil tədqiqat aparmaq və təhlil edə bilmək üçün müxtəlif tədqiqat metodlarından istifadə etməyi bacarmaq.
FTN 2. Müxtəlif sorğular keçirmək, nəticələrini təhlil etmək və ümumiləşdirməyi bacarmaq.
FTN 3. Statistik metodlardan istifadə edərək tədqiqat apara bilmək.
FTN 4. Topladığı faktları, informasiyaları kompüter proqramları vasitəsi ilə emal etməyi bacarmaq.
FTN 5. Mürəkkəb məsələlərin bir neçə mümkün həlli yolunu müəyyən etmək, alternativ mülahizələr irəli sürmə bacarığına yiyələnmək.
FTN 6. Əsaslandırılmış nəticələr çıxarmaq məqsədi ilə məlumatları və faktları sintez etmə bacarığına yiyələnmək, taftalogiya, ziddiyyət, səfsətə və paradoksları müəyyən edə bilmək.
FTN 7. Arqumentlərin məntiqiliyini və etibarlılığını, eləcə də müvafiq məlumatın və faktların verilən arqumentlə bağlılıq və arqumentə aidyyət dərəcəsini dəyərləndirə bilmək.
FTN 8. Ümumi məntiqi və ritorik səfsətləri müəyyən edə bilmək.
FTN 9. Tezis, mülahizə , mühakimə və arqumentləri formalaşdırma bilmək.
FTN 1.0 Eyniyyət, ziddiyyətsizlik , üçüncünü istisna və kafi əsas qanunu kimi formal məntiq qanunlarını bilmək, bunları əqli nəticə və sübut prosesində tətbiq edə bilmək.
“Beynəlxalq hüquq” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Beynəlxalq hüququn mahiyyətini və fəaliyyət istiqamətlərini bilməklə beynəlxalq münasibətlərin tənzimlənməsi qaydalarından, mənbələrindən, prinsiplərindən istifadə edə bilmək.
FTN 2. Beynəlxalq müqavilələrin mahiyyətini və əsas elementlərini bilməklə dövlətlərarası münasibətlərin tənzimlənməsində onların zəruri rolunu əsaslandırmaq.
FTN 3. Beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərini, o cümlədən beynəlxalq hüquq normalarının məzmununu bilməklə onların əhəmiyyətini qiymətləndirmək.
FTN 4. Beynəlxalq təşkilatların beynəlxalq və milli hüquqi tənzimləmə üçün vacib əhəmiyyətini əsaslandırmaq.
FTN 5. Beynəlxalq hüququn ayrı-ayrı sahələrinin ayrılıqda əsas xüsusiyyətlərini və fəaliyyət istiqamətlərini geniş məzmununda təhlil etmək.
FTN 6. Beynəlxalq hüququn ayrı-ayrı sahələrinin əhəmiyyətindən və əsas xüsusiyyətlərindən istifadə etməklə, Azərbaycan Respublikası dövlətdaxili qanunvericiliyinin müxtəlif sferalarda inkişaf etdirilməsini əsaslandırmaq.
FTN 7. Beynəlxalq hüququn prinsip və normalarından istifadə etməklə aktual beynəlxalq problemləri təhlil etməyi və qiymətləndirməyi bacarmaq.
“İqtisadiyyatın əsasları” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İqtisadi nəzəriyyənin əsas kateqoriyaları və anlayışları haqqında biliklər əldə etmək; iqtisadi subyektlərin davranış prinsiplərini öyrənmək.
FTN 2. İqtisad elminin konsepsiyaları və istiqamətləri, iqtisadi modellər haqqında təhlillərlə tanış olmaq; iqtisadiyyatda bazar mexanizminin rolu haqqında təsəvvürə malik olmaq, iqtisadi hadisə və prosesləri məzmun və formal təhlilinin ilkin vərdişlərini öyrənmək.
FTN 3. İqtisadi proseslər, iqtisadi mexanizmlər, iqtisadi resurslar, iqtisadi qanunauyğunluqlar haqqında biliklər əldə etmək.

FTN 4. Makroiqtisadiyyat və mikroiqtisadiyyatın əsasları haqqında biliklər formalaşdırmaq.
FTN 5. Bazar iqtisadiyyatının fəaliyyət qanunauyğunluqlarını; bazar iqtisadiyyatında dövlətin rolu və funksiyalarını qiymətləndirə bilmək.
FTN 6. İqtisadi subyektlərin qərar qəbul etmə mexanizmini, ümumi iqtisadi göstəriciləri təhlil etmək.
“Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər, onun anlayışları, inkişaf prosesləri, mexanizmləri, qlobal iqtisadi problemlər haqqında biliklər əldə etmək.
FTN 2. Müxtəlif ölkələrin iqtisadiyyatını müqayisəli şəkildə təhlil etməyi bacarmaq
FTN 3. İqtisadi qloballaşma, dünya təsərrüfatında integrasiya prosesləri, beynəlxalq iqtisadi integrasiyanın forma və səviyyələrini təhlil etmək; beynəlxalq biznesin əhəmiyyətini dərk etmək.
FTN 4. Beynəlxalq ticarət nəzəriyyələrini, beynəlxalq səviyyədə ticarətin tənzimlənməsi məsələlərinə dair sistemli biliklər formalaşdırmaq qabiliyyəti.
FTN 5. Beynəlxalq işçi qüvvəsi bazarı, beynəlxalq işçi qüvvəsinin miqrasiyası haqqında bilikləri əldə edir.
FTN 6. Beynəlxalq maliyyə və maliyyə bazarlarına dair anlayışları bilmək; beynəlxalq iqtisadi və maliyyə təşkilatlarının fəaliyyət mexanizmlərini tənqiqi təhlil etmək.
PTN 7. Tədiyə balansını təhlil etməyi bacarmaq.
“Müasir informasiya- kommunikasiya texnologiyaları və informasiya təhlükəsizliyi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Yeni informasiya texnologiyaları və onların rolu haqqında bilikləri əldə edir.
FTN 2. Müasir informasiya- kommunikasiya texnologiyalarının növləri, təsnifatı haqqında biliklərə yiyələnir.
FTN 3.. İnformasiya cəmiyyətinin konsepsiyası və xüsusiyyətləri, cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesinin əsas mərhələləri haqqında biliklər qazanır.
FTN 4.. Müvafiq ixtisas sahəsində müasir texnologiyalardan istifadə etmək praktikasına yiyələnir.
FTN 5.. Müvafiq ixtisas sahəsində informasiya texnologiyalarının rolunu və effektivlik meyarlarını qiymətləndirir.
FTN 6.. Müasir Əməliyyat Sistemlərinin iş prinsipini mənimsəyir.
FTN 7.. Proqramlaşdırma bacarığına yiyələnir.
FTN 8.. Veb sistemləri və texnologiyası sahəsində biliklərə yiyələnir və praktik iş təcrübəsi əldə edir.
FTN 9.. Süni intellekt, ekspert sistemləri və s. haqqında biliklər əldə edir.
FTN 1.0. İnformasiya təhlükəsizliyi, ona nail olma yolları ilə bağlı bacarıqları formalaşır.
FTN 1.1. Ms Office 365 paket proqramlarını mənimsəyir və müvafiq ixtisas sahəsi üzrə tətbiq edir.
FTN 1.2. Verilənlər bazası haqqında biliyə yiyələnir və müvafiq ixtisas sahəsi üzrə tətbiq edir.
“İxtisas yönümlü xarici dil” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Dilin qrammatik quruluşunu mənimsəmək, qrammatik səhvləri müəyyən etmək və qrammatik cəhətdən qüsursuz mətn parçaları formalaşdırma bilmək; dilin struktur vahidlərinin kommunikativ funksiyalarına yiyələnmək və onlardan düzgün istifadə etmək.
FTN 2. Ünsiyyətin qurulması prosesində dilin zəngin resurslarından maksimum yararlanacaq səviyyədə dilin leksik korpusuna yiyələnmək; ixtisası ilə bağlı yazışma aparır, peşəsi ilə bağlı materialları yazılı və şifahi tərcümə etməyi bacarmaq.
FTN 3. Nitqi dinləyici üçün anlaşılıq, vacib məqamları nəzərə çarpdıracaq qədər ekspressiv və məntiqli şəkildə qurmaq; ixtisası ilə bağlı peşəkar əlaqələr və ünsiyyət qurmağı bacarmaq.
FTN 4. Effektiv eşidib-anlama vərdişlərini inkişaf etdirmək.
FTN 5. Dinlədiyi mətnlərin təhlilini apara bilmək; əsas fikirləri, detalları şərh etmək; spesifik ifadələrin, idiomların, terminlərin mənasını anlamaq; intonasiya və digər prosodik vahidləri fərqləndirmək və bunların əsasında danışanın mövzuya emosional-ekspressiv münasibətini izah etmək.
FTN 6. Müxtəlif konkret və mücərrəd mövzulu, elmi və publisistik- yazılı mətnləri anlamaq, mətnə yer alan əsas fikirləri şərh etmək, mətnin əsas məqamlarını parafraz etmək və ümumiləşdirmək.
FTN 7. Öyrənilən dilin əsas ünsiyyət vahidlərinin normativ, kommunikativ və etik aspektlərdə tətbiqini bacarmaq; Sərbəst fikir söyləmək, tutarlı və zəngin nitq nümayiş etdirmək.
“Mülki müdafiə” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Fövqəladə hadisələrin təsnifatı, onların tam xarakteristikası, Mülki müdafiənin yaranma tarixi,

onun FH-da rolu və vəzifələrini öyrənmək. Mülki müdafiə ilə bağlı normativ-hüquqi sənədləri bilmək;
FTN 2. Müasir dövrdə sülh və müharibə dövrlərində Mülki müdafiənin rolunu və vəzifələrini bilmək. Texnogen FH-də hadisələrin qarşısının alınması yolları, bakterioloji, kimyəvi və radiasiya şəraitində əhalinin davranış qaydalarını, mahiyyətini bilmək. Karantin, observasiya şəraitində, sanitar təmizliyi, ərazinin dezinfeksiyası, kimyəvi zəhərlənmə ocaqlarındadeqazasiya, radiasiya şəraitində isə dezaktivasiya üsullarını bilmək;
FTN 3. Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması üçün Dövlət sisteminin rolu və vəzifələrini bilmək. Hərbiləşdirilməmiş mülki müdafiə dəstələrinin yaradılmasını öyrənmək;
FTN 4. Fövqəladəhallar zamanı əhalinin mühafizəsinin təşkilini həyata keçirmək. Kollektiv mühafizə qurğuları və onlardan istifadə qaydalarını bilmək. Fərdi mühafizə vasitələri və onlardan istifadə qaydalarını bilmək. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin köçürülməsini bacarmaq. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin səmərəli mühafizəsinin təşkilini bacarmaq. Kollektiv mühafizə qurğuları və onlardan istifadə qaydalarını bacarmaq. Fərdi mühafizə vasitələri və onlardan istifadə qaydalarını bilmək. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin köçürülməsini həyata keçirmək;
FTN 5. Mülki müdafiə kəşfiyyatının təşkili və aparılması qaydalarını bilmək. Radiasiya və kimyəvi kəşfiyyat cihazlarını işlətməyi bacarmaq. Mülki müdafiə üzrə idarəetmə, mülki müdafiə qərargahları və onların əsas vəzifələrini bilmək;
FTN 6. FH-in nəticələrinin aradan qaldırılması yollarını bilmək. Qəza- xilasətmə və digər təxirəsalınmaz işlərin dağıntı ocaqlarında təşkil etmək və aparılmasını həyata keçirmək. Əhalinin mülki müdafiə sahəsində hazırlanmasının prinsiplərini öyrənmək.Fövqəladə hadisələr zamanı dağıntı ərazisində ilk tibbi yardım aparmağı bacarmaq.
“Strateji idarəetmə” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İnformasiya resurslarının strateji idarəolunmasını bacarmaq.
FTN 2. Strateji məqsədləri düzgün formalaşdırmaq, strategiyanın hazırlanması prosesində vəziyyətin analizini aparmağı bacarmaq.
FTN 3. İnformasiya və psixoloji savaşı şəraitində müəyyən olunmuş strateji idarəetmə vəzifələrini icra etməyi bacarmaq.
FTN 4. Siyasət, sosial və iqtisadi sahələrdə strateji idarəetməni həyata keçirməyi bacarmaq.
FTN 5. Qərar qəbul etmə prosesi, bu prosesdə risklərin minimuma endirilməsi, strategiyaların reallaşdırılması, onlara nəzarət etməklə bağlı sərəştəyə malik olmaq.
FTN 6. Strateji idarəetmənin metodlarını praktik tətbiq etməyi və onun effektivliyini qiymətləndirə bilmək.
“Azərbaycan Respublikası milli təhlükəsizliyinin əsasları” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Milli təhlükəsizliklə bağlı nəzəriyyələri praktik nümunələr üzərində tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 2. Azərbaycan Respublikasının Milli Təhlükəsizliyinin konseptual və hüquqi əsaslarını təhlil edərək onun tətbiq olunduğu mühiti izah etməyi bacarmaq.
FTN 3. Azərbaycan Respublikasının transmilli təhdidlərə qarşı mübarizəsini təhlil etmək və qiymətləndirmək.
FTN 4. Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizlik mühiti, əsas təhdidlər və onlara qarşı mübarizəyə dair sistemli bilikləri formalaşdırma qabiliyyəti var.
FTN 5. Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyinin ayrı-ayrı elementləri, istiqamətlərinə dair sistemli baxışlar formalaşdırmaq qabiliyyəti var
FTN 6. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunmasında yerini və rolunu təhlil edə və müəyyən edə bilmək.

Fənlərin və Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisasın Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin əldə olunmasına fənlərin necə dəstək verdiyini müəyyən etməlidir.

Blokun adı	Fənləri adı	Programın təlim nəticələri												
		PTN 1	PTN 2	PTN 3.	PTN 4.	PTN 5.	PTN6	PTN 7.	PTN 8.	PTN 9.	PTN 10.	PTN 11.	PTN 12.	PTN 13.
Ümumi fənlər	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	X												
	Azərbaycanın tarixi	X												
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	X												
	Siyasi coğrafiya		X	X			X	X						X
	Beynəlxalq münasibətlər tarixi			X										
	Regionun tarixi			X		X					X	X		
	Siyasət nəzəriyyəsi				X	X								
	Region dövlətlərinin siyasi sistemləri				X	X								
	Regionun etnoqrafiyası		X								X			
	Beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsi				X	X	X	X	X					X
İxtisas fənləri	Müasir diplomatiya					X	X		X					
	Beynəlxalq təhlükəsizlik		X			X	X	X			X			X
	Region ölkələrinin xarici siyasəti		X			X	X	X	X			X		X
	Siyasi təhlil və tənqidi təfəkkür	X			X	X	X	X						X
	Beynəlxalq hüquq						X	X	X	X			X	
	Regionun iqtisadiyyatı					X		X				X		X
	Region dövlətlərinin hüquq sistemi					X				X			X	
	Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları və informasiya təhlükəsizliyi	X				X	X	X					X	
	İxtisaslaşmış xarici dil	X			X				X					X
	Mülki müdafiə													
	Strateji idarəetmə	X				X	X	X		X		X		X
	Regionun mədəniyyəti və incəsənəti		X								X			